

času napredovalo in česa je treba, da bi napredovalo tudi v prihodnje»*)

Poročilo je zbrano učiteljstvo med poročanjem in koncem poročila splošno odobravalo.

Predsednik preide k podrobni razpravi, ker se k splošnemu poročilu nihče ne oglasi ter prebere prvo resolucijo:

»Ker so razmere v kranjskem deželnem zboru take, da ni upati, da bi se v bližnji bodočnosti v deželnem zboru povišale plače, se visoka vlada naprosi, da naredbenim potom poskrbi učiteljstvu povišanje plač.«

Predsednik ne priporoča resolucije, ker bi bilo vsako glasovanje brezuspešno. Dežela plačuje učiteljstvo in država ji ne more ukazovati, da bi takoj in po njeni želji plačevala učiteljstvo. Vlada samo lahko posreduje, a ukazovati ne sme.

Poročevalec priporoča § 14., s katerim se da jako veliko nemogočega mogočim narediti, na kar mu predsednik pojasni, da deželni vladi ni omenjeni § 14. na razpolago.

Učitelj Režek pravi, da se naj resolucija, če že na drug način ni nikakor mogoče, vsaj v toliko izpremeni, da se vlada še enkrat in to pot z vso močjo zavzame za povišanje učiteljskih plač. Po predsednikovem pojasnilu, da je dež. šolski svet z znanim nasvetovanim 25% povišanjem storil, kar mu je bilo mogoče, in da bo tudi v prihodnje se vedno zavzel za povišanje, se oglasi mestni župan Hribar k besedi. Njegovo mnenje je sledeče:

Vsako glasovanje v tem oziru bi bilo res brezuspešno, s § 14. tudi ni nič, ker se ne razteza na deželni zbor, deželni šolski svet je pa tudi storil, in vem, da bo storil, kar mu bo mogoče, zatorej naj se nikar še enkrat ne sili v to. — Najumestneje bi pa bilo, če učiteljstvo v svojih uradnih konferencah deluje na to, da naj država plačuje učiteljstvo. Če nadzoruje šole, naj tudi plača učiteljstvo. Dežele same ne morejo vsega brez državne pomoči vzdrževati. Res, prvokrat bo morda brezuspešno, drugič morebiti tudi. A vendar če država vidi, da učiteljstvo vseh dežel ne miruje, in da je nazadnje vendar najbolj umestno, če vzame učiteljstvo v svojo režijo, naredi konec vsemu in podpravi šolo.

Stvar se je že pred časom razmotrivala, a padla, ker se je reagiralo na posamezne stranke. Učiteljstvo je kolikor toliko odvisno od posameznih strank, v državnem zboru so iste v večjem pomenu, zato je veliko koristneje za učiteljstvo, če je odvisno od kake večje kakor pa manjše struje. Do izdatnega poboljška se pride le na ta način. Sam s svojo stranko je vedno za korenito izboljšanje, a kaj pomaga najboljša volja, ker zaradi znanih razmer v dež. zboru isti ne pride do nikakega uspešnega in rednega dela. Edina rešitev je tedaj glas v okr. konferencah: Država plačaj učiteljstvo!

Poročevalec na dana pojasnila umakne svoj predlog glede § 14.**)

K drugi resoluciji: »Ljubljansko učiteljstvo naj se radi neznosne draginje v mestu, kakor so sedaj kateheti, uvrsti v I., oziroma II. plačilni razred« — govori zopet župan:

Tudi to sodi pred deželni zbor. Gotovo je umestno, da se ljubljanskemu učiteljstvu pomaga. Treba je pa stvar tako izvesti, da učiteljstvo na deželi ni prikraj-

*) To poročilo smo že priobčili.

Uredn.

***) Kaj pa § 55. drž. šolskega zakona? Ali tega vlada ne pozna? Njena dolžnost je, da temeljem tega § preskrbi učiteljem boljše gmo-

Uredn.

šano,*) kar bo pa le mogoče pri temeljitem premenu dosedanjih prejemkov. Gotovo je, da ljubljansko učiteljstvo pri znani visoki stanarini in neznosni draginji ne more izhajati, zato mu želi, da se mu skoro odpomore.

Tudi predsednik omeni, da je po drugih kronovinah učiteljstvo v glavnih mestih izdatno bolje plačano kakor po deželi.

Predlog se soglasno sprejme.

Tretjo resolucijo: »Mestni šolski svet izposluj zopet božične počitnice!« pojasni župan Hribar, da sta obč. svet in mestni šol. svet že enkrat stopila pred deželni šolski svet v tej zadevi, a brezuspešno. Mestni šolski svet ne odneha in zopet potrka ista na vrata. Razlogov ne navaja. Znano je pač vsakemu, kaj ima mladina v istem času in kaka mora biti zaraditega pozornost pri pouku.

(Konec.)

Štajersko.

Uradna učiteljska skupščina za okraj Rogatec se je vršila dne 18. julija v nemški šoli rogaški. G. predsednik, Janez Dreflak, jo otvori ob 8. uri zjutraj. Za svojega namestnika imenuje g. učitelja Kita od Sv. Križa tik Slatine. Zapisnikarjem sta bila izvoljena gg. K. Wretzl in Ferner, oba učitelja nem. šole v Rogatcu. Prvo točko je tvoril učni nastop iz petja. Vodil ga je učitelj Ferner v zadovoljstvo nazvočnikov. Nato je razlagal g. Druzovič pomen petja za šolo in ljudstvo. Priporočal je novo metodo tega predmeta in jo tudi utemeljeval v svoji razpravi. Razgovora se je udeležil ravnatelj mariborskega učiteljskega, g. Schreiner. Stavki g. referenta so se soglasno sprejeli.

Kot druga točka dnevnega reda je bilo vprašanje: »Preiskovanje duševnega obzorja učencev prvoletnikov.«

To je jako zanimivo in prepričevalno obravnaval gosp. ravnatelj Schreiner. Prinesel je s seboj table, iz katerih se je razvidelo, s kakšnim uspehom so se že taka preiskovanja na drugih šolah vršila. Za svoje predavanje je žel burno odobravanje.

Zanimivo je bilo poročilo g. predsednika.

Nato je sledilo podavanje: »Kaj je na večrazrednicah ukreniti, da se zagotovi uspešno, vzajemno delovanje učiteljstva?« O tem je poročal g. Sotošek iz Žetal. Poročilo je bilo sestavljeno na podlagi izkušenj, ki si jih je poročeval nabral v šol. življenju. Stavki so bili vsi sprejeti. Potem so prišla še različna poročila, kakor o šolskih vrtih, o uporabi učit. knjižnice itd.

Konec so tvorile nekatere volitve.

Društveni vestnik.

Štajersko.

Ormoško okrajno učiteljsko društvo zboruje dne 4. avgusta t. l. v ormoški slovenski šoli po naslednem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Društvena poročila in dopisi. 3. Poroča g. M. Šalamun o letošnji glavni skupščini »Zaveze« v Postojni. 4. Podava g. Ant. Kosi o higieničnem kongresu v Norimbergu. 5. Nasveti in predlogi.

Popoldne je prva pevska vaja za koncert, ki ga priredi naše učiteljsko društvo meseca septembra v Ormožu. — Začetek zborovanja ob 9. uri dopoldne.

K polnoštevilni udeležbi vabi načelništvo.

*) Ta zahteva se more in sme izvesti samo na ta način. Drugače to nikakor in nikoli ne pojde!

Uredn.

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v četrtek dne 4. avgusta t. l. ob $\frac{1}{2}$ 11 uri dopoldne v Konjicah po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o »Zavezinem« zborovanju. 4. Pogovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Gornjegrajsko okrajno učiteljsko društvo zborovalo je 3. julija t. l. na Ljubnem. Navzočih je bilo 10 učiteljev — od dveh odsotnih eden opravičen — in 11 učiteljic — odsotna ena opravičena — ter kot gostje g. Čulek iz Št. Jurja na juž. žel., tačas v Mozirju, gđc. Wudler, učiteljica žen. roč. del, in pet učiteljskih soproj, namreč gospe: Burdian, Kelc, Kocbek, Terčak in Wudler. Kot gost je prisostoval zborovanju tudi g. Cvetko, tehnik od Male Nedelje pri Ljutomeru.

Po jedrnatem nagovoru g. načelnika, v katerem je poudarjal slog in edinost, ki vlada med nami, in po prečitaniu ter odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja sta poročala delegata Kocbek in Šijanec o letošnji skupščini »Zaveze« v Postojni, na kar se obema izreče zahvala ter se jima poviša običajna potniina.

V daljšem predavanju je razpravljajal nadučitelj g. Kocbek o načrtu za sestavljanje in spisovanje krajevnih kronik. Na občo željo je obljubil poročevalec svoj spis priobčiti v »Popotniku«.

Pri točki: »Predlogi in nasveti« se je razgovarjalo o znani polemiki med »Domovino« in celjskimi učitelji. Sklenila se je soglasno resolucija, ki se vpošlje načelništvu »Zveze« v Celju. Ker ta resolucija ni namenjena javnosti, zato je tukaj ne priobčimo.

Na predlog g. Praprotnika smo sklepali, kaj storiti glede odprave III. pl. razreda.

Prihodnje zborovanje bo v Gornjem gradu meseca avgusta.

Konjiško učiteljsko društvo je imelo svoje redno zborovanje dne 10. julija v Konjicah. Razen dveh, ki ju nimamo navade pogrešati, smo se zbrali polnoštevilno; da bi bila znala za interesanten program, bi izvestno tudi njiju ne bilo manjkalo. Gospod predsednik pozdravi prisotne člane, osobito pa drage nam celjske goste, tov. Schmoranzerja, Voglarja in Krajnca, ter nam predstavi novega člana, gospico Olgo Schindler iz Prihove. Nato nam je predaval gosp. tov. Schmoranzler o novodobnem risanju in nam natančno za vsa šolska leta očrtal snov in tudi pot, ki nam ga je ubirati, da doženemo res sedanji moderni smoter. Da bi nam pa pokazal, da nova metoda ni nedosegljiv ideal, nam je prinesel s sabo risbe svojih učencev prvencev, ki nam niso samo dokazali istinitosti, temveč nas naravnost napolnili s čudom, da je možno okorne roke privedi do take dovršenosti in mlade umetnike do tako finega umetniškega naziranja. Risbe na pamet z barveno kredo kakor tudi s čopičem po naravnih predmetih so nas kar presenetile. Iskrena naša želja je, da bi g. veščak svoja načela, neoplašen zaradi mnogih sličnih del, ki dan za dnevom kar preplavljajo učiteljstvo, objavil v naših strokovnih listih!

Burno pohvalo je žel g. predavatelj za svoj trud.

Druga točka vzporedja je bilo razmotrivanje našega stališča napram pozivu »Zveze« zaradi njenih diferenc z »Domovino«. Navzoči odbornik »Zveze«, g. tov. Krajnc, se je prav gorko zavzel za ravnanje »Zvezinega« vodstva in nas izkušal prepričati, da je isto bilo moralno zavezano, storiti znane korake. Temu je ugovarjal g. tov. L. Serajnik jun. ter dokazoval, kam bi nas privedla takšna brezobzirna taktika. Po živahni debati se je slednjič sprejel njegov predlog, da se naj o tej kočljivi točki sicer solidarno, a vendar previdno postopa. Ker sta ti dve točki zavzeli toliko časa, da je bilo nemogoče ves program izčrpati, se je ostalo preložilo na prihodnje, izredno zborovanje, ki se vrši v to vrho meseca avgusta v Konjicah. Na pogovor pridejo konferenčne teme, (ki jih bodo že sigurno imeli nekateri tovariši dodelane in in jih naj prinesejo s seboj,) kakor tudi poročilo delegatov o »Zavezinem« zborovanju. Ker bodo stvari velevažne, je upati, da ne bo tega zborovanja nihče zamudil. Da se vidimo vsi!

Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 24. julija na Vranskem. Zborovanja se je udeležilo 17 članov ter gosta gđc. Piano ter jurist g. Koderman.

Glavna točka dnevnega reda je bil pogovor glede »Lehrerbunda«. Pri zborovanju dne 18. svečna smo sklenili, da ostanemo še pri »Lehrerbundu«, ne zavežemo se pa naročiti na njegovo glasilo »Schul- und Lehrerzeitung«. Nato se je nekdo razkoračil v imenovanem listu ter začel udrihati po našem društvu. Uredništvo pa je pristavilo opombo, da izključi vsakega, kdor se temu ne vda, naj bo potem samo eden ali pa sto.

Z ozirom na to, da se moramo slovenski učitelji tesno okleniti domačih učiteljskih organizacij ter da je naša dolžnost, da izdatno podpiramo svoje liste in ker nam je dal »Lehrerbund« že takorekoč moralno brco, je društvo soglasno sklenilo, da izstopi iz »Lehrerbunda«.

Vodstvo »Zveze štajerskih učiteljev in učiteljic« pozivlja učit. društva, naj se posvetujejo pri zborovanjih o polemiki, ki se je začela med »Zvezo« in »Domovino«.

Po zborovanju se je zbralo učiteljstvo na vrtu gostilnice »Slovan«, kjer se je vršil koncert »Vranske Vile« in kamniške »Lire«, ki je napravila ta dan izlet na Vransko.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v Kobaridu dne 4. avgusta t. l. ob 9. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. pravne razmere učiteljstva, 4. poročilo blagajnika, 5. volitev novega odbora. Gruntar, predsednik.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« ima v 7. številke tole vsebino: 1. Dr. Pribil: Modelovanje v ljudski šoli. — 2. V. Pulko: Samatologija v ljudski šoli. — 4. Fr. Kocbek: O načrtu za sestavljanje krajevnih opisov. — 4. Književno poročilo. — 5. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

»Zvonček« ima v 8. številke tole vsebino: 1. Sremski mučeniki. E. Gangl. Legenda. — 2. Večer za vasjo. Vida. Pesem. — 3. Anica. Andrej Rapè. Povest s podobo. — 4. Žarček. Marija Zopfova. Bajka. — 5. Mačka na peči. Ivo Trošt. Povest. — 6. Žena, ki je ukradla ščip. Ivo Trošt. Bajka. — 7. General Laudon. Fr. N. Zgodovinski spis. — 8. Ali imaš še mamo? Fran Voglar. Povest. — 9. Igraj kolce! Podoba. — 10. Junak. Leon Poljak. Pesem s podobo. — 11. Breze. E. Gangl. Legenda. — 12. Orel in črv. E. Gangl. Basen. — 13. Zajčkali smo se. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 14. Kresna noč. Vida. Pesem. — 15. Pouk in zabava. Besedna naloga. Slava J. — Vsak po svoje. — Pogreznjena gora. — Zaklad v morju. — Prebivalstvo v Zedinjenih državah. — 48.000 metuljev. — Orel je odnesel otroka. — Najdragocenejše zbirke poštnih znamk. — Jeziki ruskega carstva. — Iz šole. — Najljubša jed. — 25 ur. — Dobro je računil. — Rešitev.

Knjižnica za mladino. Izdaja »Goriška tiskarna« A. Gabršček v Gorici. Ali res zaspj spanje naše — brezbriznosti? Gosp. Gabršček mi zopet piše iz Gorice med drugim o »Knjižnici za mladino« tudi to-le: »Kar se tiče »Knjižnice za mladino«, sem povsem obupal, da bi mogel premagati dosedanjo mlačnost učiteljstva! — Letos sem dobil od »Narodnega sklada« 200 K in od »Gor. ljud. posojilnice« 200 K za knjige otrokom v Gorici in gradiščanskem okraju. Nekaj je kupilo »Posojilno društvo« v Ptuj — vse drugo ni vredno piškavega oreha! Naj oglašam in trosim še toliko, ne dobim zagotovila izven Goriške za 50 iztisov.

Cela Kranjska ni dala toliko, da bi bil le urednik plačan — pa zahtevajo že prispevke za »Zavezo«. — Naj se ostala Slovenija odzove tako kakor Goriška, pa bo dobivala »Zaveza« do 1000 K na leto! Od 4 knjige je to pač ogromna vsota! In vendar! Pri 2000 naročnikih je to mogoče! Na Goriškem je bilo nad 200 naročnikov, a tu je